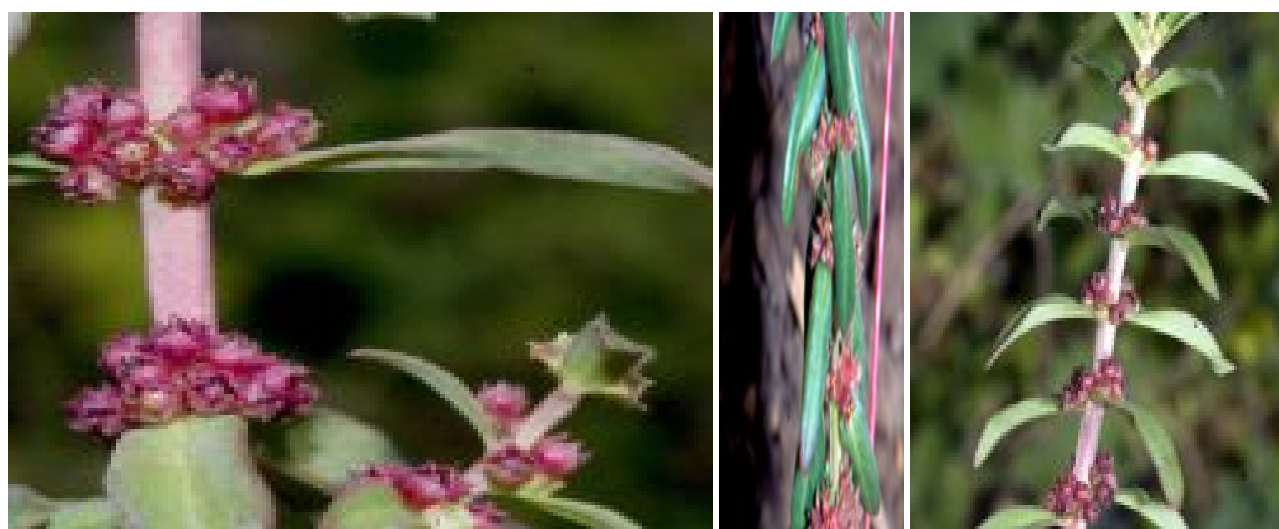

אמניה מצרית *Ammannia baccifera* צמח "אדום" - פורח בביצות ובגדות נחלים (יוני 2018)

כתבה: ערגה אלוני

אמניה מצרית *Ammannia baccifera* (כופריים) היא צמח חד-שנתי עשבוני קרח, גובהו כ-20 ס"מ, מסתעף מבסיסו ע"י צימוח גבעולים דקים שלהם ארבע מקצועות. הגבעולים זקופים או שרועים, ירוקים או בעלי גוון סגול. העלים פשוטים מאורכים, אורכם כ-2 ס"מ, שפתם תמימה. בעלי עורק מרכזי בולט, חסרי פטוטרות, מסודרים נגדית על הגבעול.

אמניה מצרית. צילם: יהודה מרטה ©, באדיבות אתר צמח השדה
להגדלה - לחצו על התמונות

הפרחים נכונים, דו-מיניים, צבעם ירוק או סגול, גודלם כ-2 מ"מ. הם ערוכים באשכולות צפופים בחיק העלים. הגביע מאוחה, דמוי פעמון, בן 4 שיניים בולטות ומספר שיניים זעירות שהן שיני הגביעון. הגביע עוטף את השחלה כששיניו זקורות מעלה. לפרח 4 עלי כותרת (לעיתים הכותרת חסרה). אבקנים 2, אורכם 0.5 מ"מ, עמוד העלי קצר ומסתתרים בצלקת כדורית. הפרי הלקט כדורי ירוק, הכלוא בגביע. הזרעים קטנים שחורים הפרי מבשיל באוגוסט-ספטמבר.

הצמח גדל בארץ בשולי שלוליות קבועות, ביצות או בגדות נחלים. באסיה הוא נפוץ בערוגות מוצפות של אורז. הצמח גדל גם בשוליים הלחים של גוף המים וגם בתוכו, הנביטה מתקיימת באזור לח שנחשף מחוץ למים. גדל בארץ בבקעת כנרות בבית צידה, בבקעת

בית נטופה, בריכת דורה, בריכת געש והבאסה בהרצלחה. כמו כן נמצא נקודתית בעוד מספר אתרים כמו בחולה, ובנחל איילון. תפוצתו העולמית של הצמח רחבה. הוא מצוי באזור הטרופי והסוב-טרופי באפריקה הטרופית, במצרים, וערב, כמו כן באסיה, סין הפיליפינים איראן, טרנס-קווקז ואפגניסטן. בצפון אמריקה ובאוסטרליה, באירופה הצמח התאזרח בספרד.

ברפואה העממית בעיקר בהודו, מיוחסת לצמח חשיבות רבה כצמח מרפא. השימוש הוא בעלים, שלהם טעם מר, ובשורש. חליטת העלים משמשת מרפא לבעיות בעור, לבעיות עיכול, כמו כאבי בטן, עצירות, וגזים. משרה עלים מועיל להרחקת ליחה מקנה הנשימה ומהריאות, ומקל על מחלת השחפת. ריסוק העלים בתוספת תמצית זנגביל מועיל להורדת חום. אחדים מאמינים כי הצמח הוא גם תרופה יעילה עבור כל מחלות הדם.

מיצוי העלים הראה שיש בהם חומרים שונים, אחדים נוגדי חמצון. השורש הכיל פלבנואידים, פנולים ופחמימות, טאנינים, וסטרואידים, אחדים מחומרים אלה הם אנטי דלקתיים, משכי כאבים, אנטיבקטריאלים, וציטוטוקסים. לא נמצא מחקר מערבי מעמיק שיכול היה לבסס שימוש רפואי יעיל בחומרים המצויינים.

שם המין בעברית **אמניה מצרית** נותר משמה המדעי הקודם *A. aegyptiaca*. מין נוסף של אמניה הגדלה בארץ היא **אמניה רבת פרחים** *Ammannia prieureana*.

אמניה רבת פרחים. צילמה: ערגה

פינברון-דותן נ ודינן א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

שמידע א ופולק ג 2007 הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל. כרך א'. רשות הטבע והגנים, המשרד להגנת הסביבה.

Flora of India www.flowerofindia.net

Flora of Pakistan: www.floras.org

Flora of China: www.floras.org

IJP- International Journal of Pharmacy. The chemical constituents and pharmacological effects of *Ammannia baccifera* 2015: in www.ijpjournal.org

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2018 אמניה מצרית *Ammannia baccifera* צמח "אדום" - פורח
בביצות ובגדות נחלים (יוני 2018), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 5.

<https://www.kalanit.org.il/ammannia-baccifera-6-18>